

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

SWZ Woningcorporatie
De heer J. Niezen
Postbus 40040
8004 DA ZWOLLE

Inlichtingen bij
Nienke Elzinga
telefoon 038 499 76 62
n.elzinga@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soorten

Geachte heer Niezen,

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
1
Uw brief

U heeft, namens SWZ Woningcorporatie, een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 30 oktober 2018² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. De aanvraag is aangevraagd in verband met het uitvoeren van energetische maatregelen voor woningen van Woningcomplex 116 in Zwolle. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Uw kenmerk

Zaaknummer
5134103

Wij verlenen u een ontheffing⁴ van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van gierzwaluw en huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁵, en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁶. Deze ontheffing is in verband met te nemen energetische maatregelen voor de locatie Schubertstraat 1 t/m 28, Wanningstraat 2 t/m 26, Chopinstraat 4 t/m 32, Griegstraat 1 t/m 24 en Lassuslaan 1 t/m 23 te Zwolle.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing:

- Langstraat, M. 2018. Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Complex 116, Zwolle. Ecoresult B.V., Dordrecht.
- Mitigerende maatregelen gierzwaluw en huismus (bijlage 3 van dit besluit).

Deze ontheffing is geldig vanaf de dag van het verzenden van onze beslissing tot en met 29 oktober 2022.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid.
² EDO-kenmerk 2018/0492646.
³ EDO-kenmerk 2019/0007835 en 2019/0033355.
⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid.
⁵ Art. 3.1, tweede lid.
⁶ Art. 3.5, vierde lid.

Bijlagen

Datum verzending

Leges

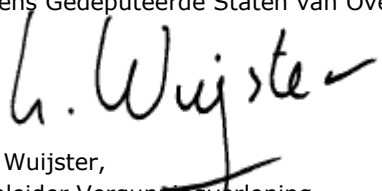
U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen €1.757,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Nienke Elzinga, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 76 62. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-004249 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
2

Uw brief

Bijlagen:

Bijlage 1

Voorschriften

Uw kenmerk

Bijlage 2

Overwegingen bij het besluit

Bijlage 3

Mitigerende maatregelen gierzwaluw en huismus

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van Zwolle;
- Ecoresult B.V., F.A. van Meurs, Van Ravesteyn-erf 156 in Dordrecht.

⁷ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

3

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Als u het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan moet u dit ter goedkeuring voorleggen aan de provincie. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met ons meldpunt.
2. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts) personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
3. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden bij het meldpunt. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief een telefoonnummer;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige, inclusief een telefoonnummer;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2018/0522606).

Gierzwaluw

4. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de gierzwaluw. De voortplantingsperiode loopt van half april tot en met half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de voortplantingsperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologische deskundige⁸

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij een werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
4
Uw brief
Uw kenmerk

op het gebied van de gierzwaluw. De deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag.

5. Direct ten zuiden van het plangebied zijn minimaal 10 tijdelijke nestkasten voor de gierzwaluw aanwezig sinds oktober 2018.
6. U dient gedurende de uitvoering van de werkzaamheden minimaal 20 permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw te realiseren in de vorm van ruimten onder het dak, op de wijze als aangegeven in bijlage 3 van dit besluit.
7. De tijdelijke houten nestkasten mogen, na de uitvoering van de werkzaamheden en na de realisatie van de permanente nestlocaties, verwijderd worden. Het verwijderen van de tijdelijke nestkasten dient buiten de voortplantingsperiode van de gierzwaluw te gebeuren.

Huismus

8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de huismus. De broedperiode van de huismus loopt van maart tot en met augustus. Aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook kwetsbare perioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de broedperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

5

Uw brief

Uw kenmerk

9. Direct ten zuiden van het plangebied zijn minimaal 25 tijdelijke nestkasten voor de huismus aanwezig sinds oktober 2018.
10. Het ongeschikt maken van nesten en rustplaatsen van de huismus mag niet in de broedperiode uitgevoerd worden. Indien werkzaamheden doorlopen in het broedseizoen, worden de betreffende verblijfplaatsen voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt gemaakt. In de laatste maand van de gewenningsperiode van drie maanden kan al aangevangen worden met het langzamerhand ongeschikt maken van de oorspronkelijke verblijfplaats.
11. Het ongeschikt maken van de nesten en rustplaatsen van de huismus moet plaatsvinden door de toegangswegen af te dichten of door de dakpannen handmatig te verwijderen. Bij het afdichten van de toegangswegen moet er zorg voor worden gedragen dat alle toegangen worden afgedicht. De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige beslist, uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.
12. Voor de huismus moeten na afronding van de werkzaamheden tenminste 26 permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn. U maakt deze permanente verblijfplaatsen door alle dakranden van de tuinzijden toegankelijk te maken op de wijze als aangegeven in bijlage 3.
13. De tijdelijke houten nestkasten mogen, na de uitvoering van de werkzaamheden en na de realisatie van de permanente nestlocaties, verwijderd worden. Het verwijderen van de tijdelijke nestkasten dient buiten de kwetsbare perioden van de huismus te gebeuren.

Gewone dwergvleermuis

14. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare overwinteringsperiode loopt van november tot en met maart. De kwetsbare voortplantingsperiode loopt globaal van half mei tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. De ecologisch deskundige dient dit vooraf af te stemmen met de toezichthouder van het bevoegd gezag.
15. Direct ten zuiden van het plangebied zijn minimaal 4 tijdelijke vleermuiskasten voor de gewone dwergvleermuis aanwezig sinds oktober 2018.
16. De verblijfplaatsen worden 3 tot 5 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, maar buiten de kwetsbare perioden. Een week voorafgaand aan het ongeschikt maken moet u de toezichthouder melden wanneer u gaat starten met het ongeschikt maken en op welke wijze u ongeschikt maakt. U kunt de verblijfplaatsen ongeschikt maken door het afdichten van de toegangswegen met vogelschroot of exclusion flaps of een vergelijkbare bewezen methode. Let ook op eventuele verblijfplaatsen aan de bovenzijde van de spouw en rondom schoorstenen. Na het ongeschikt maken moet een controle worden uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De onderhoudswerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.
17. Voor de gewone dwergvleermuis moeten na afronding van de werkzaamheden tenminste 8 permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. De inbouwkasten moeten worden ingefreesd in de gevels ter hoogte van de dakrand. Geschikte kasten zijn Schwegler 1FR of VivaraPro IB-VL-01 Inbouwsteen Vleermuis. Twee kasten moeten worden ingebouwd in oostgevels, 2 in westgevels, 2 in noordgevels en 2 in zuidgevels. De kasten dienen op en nabij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaatsen te worden geplaatst. Positie van de kasten voldoet aan de voorwaarden zoals gesteld in voorschrift 14⁹.
18. De tijdelijke vleermuiskasten mogen, na de uitvoering van de werkzaamheden en na de realisatie van de permanente voorzieningen, verwijderd worden. Het verwijderen van de tijdelijke kasten dient buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis te gebeuren. Er dient een controle plaats te vinden op eventuele aanwezigheid van vleermuizen. Indien vleermuizen afwezig zijn, mogen de kasten verwijderd worden.

Overige zaken

19. Het verdient aanbeveling bij de uitwerking niet alleen enkelvoudige vleermuiskasten te gebruiken, maar deze ook te schakelen.
20. U moet een ecologisch logboek (laten) bijhouden, bijvoorbeeld door de ecologisch deskundige. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan onder andere om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging

⁹ U kunt daarnaast ook gebruik maken van de online tool <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
6
Uw brief
Uw kenmerk

voor locaties van de permanente verblijfplaatsen, wijze van toegankelijk maken van het dak voor vleermuizen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met BAT detector, en oplossingen bij onverwachte soorten of situatie. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

7

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
A1.2	Doelstelling van het project	11
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
A1.4	Periode	11
A1.5	Onderliggende documenten	11
A1.6	Aanvullende gegevens	11
A2	Bevoegdheid	12
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	12
A3	Procedure	12
A3.1	Overeenstemming andere provincie	12
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	12
A4	Toetsingskader soorten	12
A4.1	Wettelijke regels	12
A4.2	Provinciaal beleid	12
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	13
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	13
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	13
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	14
B1	Inhoudelijke beoordeling	14
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	14
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	14
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	17
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	18
B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	18
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	20
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten	22
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	22
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging	23
B1.4	Wettelijk belang van het project	23
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	23

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

8

Uw brief

Uw kenmerk

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang	23
B1.5 Beoordeling staat van instandhouding	23
B1.6 Toetsing aan overige vereisten	24
B1.7 Eindconclusie toetsing	24
B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden	24
B2 Adviezen	25
B2.1 Bespreking van adviezen	25
C Slotconclusie	25

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

9

Uw brief

Uw kenmerk

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Woningstichting SWZ wil energetische maatregelen treffen voor 88 van haar woningen in de wijk Holtenbroek in Zwolle. Het projectgebied genaamd Complex 116 betreft een complex woningen aan de Schubertstraat 1 t/m 28, Wanningstraat 2 t/m 26, Chopinstraat 4 t/m 32, Griegstraat 1 t/m 24 en Lassuslaan 1 t/m 23 (zie kaart hieronder). Het betreft eengezinswoningen uit de jaren 1964 t/m 1967. De woningen hebben spouwmuren, klampgevels en schilddaken, voorzien van boeiborden. Aan de achterzijde van de woningen bevinden zich tuinen met daarin schuren en enkele dunne bomen. Aan de straatzijdes zijn er voortuinen aanwezig. In een aantal straten zijn dunne bomen terug te vinden.

Tot het projectgebied wordt de bebouwing en de bijbehorende tuinen gerekend. Openbare wegen, openbaar groen worden buiten beschouwing gelaten. Hier worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Ook vinden er geen werkzaamheden in de tuinen plaats

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
10
Uw brief
Uw kenmerk

Figuur 1 – Projectgebied Complex 116 in Zwolle

Bij de woningen in het projectgebied zullen energetische maatregelen worden toegepast, waarbij de buitenschil van de woningen aangepakt wordt. De werkzaamheden bestaan uit:

- Het na-isoleren van de woningen door het vervangen van de daken. De bestaande pannen en de panlatten worden verwijderd en over het bestaande dakbeschot komt een nieuwe hoogwaardig geïsoleerde dakplaat waarop weer nieuwe pannen worden aangebracht.
- Het vervangen van de bestaande oude betonnen sneldekpannen i.v.m. leeftijd en gebreken aan de pannen.
- Het vervangen van dakgoten en hemelwaterafvoeren.
- Het aanbrengen van een goede brandscheiding op de bouwmuren.
- Sloopwerk van de bestaande schoorstenen bovendaks en vervolgens isoleren van kanalen die geen functie meer vervullen.
- Het verwijderen en vervangen van oude niet geïsoleerde dakramen door geïsoleerde dakramen.

- Het aanbrengen van voorzieningen voor zonnepanelen op de zuid gesitueerde dakvlakken.
- De kozijnen worden opnieuw geschilderd/gereinigd (deels kunststof) en er worden reparaties uitgevoerd waar nodig. Alle oude enkelglas en oud isolatie glas wordt vervangen door HR++ glas inclusief het vernieuwen van ventilatieroosters in deze ramen.
- Er wordt schilderwerk uitgevoerd aan alle overige houten onderdelen aan de buitenzijde van de woningen.
- Het vervangen van open verbrandingstoestellen door nieuwe gesloten toestellen. Een aantal woningen worden nog voorzien van een gasgestookte HR CV ketel.

De hierboven genoemde werkzaamheden worden uitgevoerd in 2019.

A1.2 Doelstelling van het project

Woningstichting SWZ wil energetische maatregelen treffen om haar woningen te verduurzamen.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis van het verbod om nesten, voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen^{10,11}.

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 29 oktober 2018 tot en met 29 oktober 2022.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier Wet natuurbescherming;
- Natuurtoets. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Complex 116, Zwolle, 23 augustus 2017;
- Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Complex 116, Zwolle, 6 november 2017;
- Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Complex 116, Zwolle, 24 oktober 2018;
- 9 januari 2019 en 1 februari 2019. Notitie reactie verzoek aanvullende informatie.

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 30 oktober 2018 ontvangen. Op 12 december 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 9 januari 2019¹² en 1 februari 2019¹³ ontvangen.

¹⁰ Art. 3.1, tweede lid.

¹¹ Art. 3.5, vierde lid.

¹² Ons kenmerk 2019/0007835.

¹³ Ons kenmerk 2019/0033355.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁴. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben op ons adviesverzoek gereageerd. De reactie van de gemeente bespreken we in paragraaf B3.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁵ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁶ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

¹⁴ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

¹⁵ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁶ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

13

Uw brief

Uw kenmerk

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁷ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁸ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling¹⁹ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

¹⁷ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁸ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

¹⁹ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb

Nesten van de gierwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor de nestplek niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten²⁰ (voorheen de soortenstandaard) van de gierwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

In 2017 heeft een vooronderzoek plaatsgevonden naar beschermde soorten in het projectgebied. Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 26 april 2017 door G. Tanis, ecologisch deskundige bij Ecoresult B.V. Het complete projectgebied is met hulp van een verrekijker onderzocht. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geraadpleegd om een indruk te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het projectgebied van de afgelopen 5 jaar. Aanvullend zijn gegevens geraadpleegd van veldonderzoeken uit 2016 aangrenzend aan het projectgebied (complex 117 en complex 212). Uit het vooronderzoek bleek dat aanvullende onderzoek nodig was naar gierwaluw, huismus en vleermuizen. Andere soorten worden niet verwacht.

De aanvullende onderzoeken zijn uitgevoerd conform geldende vleermuisprotocol en kennisdocumenten (gierwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis). Deze zijn uitgevoerd in de juiste periode en onder gunstige omstandigheden en door deskundigen op het gebied van gierwaluw, huismus en/of vleermuizen. In de tabel hieronder zijn alle onderzoeksdata opgenomen.

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
14
Uw brief
Uw kenmerk

²⁰ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Veldbezoek	Datum	Type onderzoek	Moment	Onderzoeker	Temperatuur	Neerslag (mm)	Windkracht
1	26-04-2017	Huismus	10u00 – 12u00	G. Tanis	10 °C	0	2 Bft
2	10-05-2017	Huismus	08u00 – 10u00	G. Tanis	10 °C	0	2 Bft
3	01-06-2017	Gierzwaluw	20u00 – 22u00	G. Tanis, K. van Veen, A. van Meurs	20 °C	0	2 Bft
4	01-06-2017	Vleermuizen	22u00 – 24u00	G. Tanis, K. van Veen, A. van Meurs	20 °C	0	2 Bft
5	02-06-2017	Vleermuizen	03u15 – 05u15	K. van Veen, A. van Meurs	20 °C	0	2 Bft
6	13-06-2017	Gierzwaluw/ vleermuizen	20u30 – 22u50	A. van Meurs, L. Boon	15 °C	0	1 Bft
7	04-07-2017	Gierzwaluw	20u45 – 22u45	J. Keyzer, M. Oomen	20 °C	0	2 Bft
8	04-07-2017	Vleermuizen	22u00 – 24u00	J. Keyzer, M. Oomen, G. Tanis	20 °C	0	2 Bft
9	01-09-2017	Vleermuizen	21u30 – 22u40	A. van Meurs	16 °C	0	0 Bft
10	21-09-2017	Vleermuizen	22u30 – 00u25	A. van Meurs	16 °C	0	0 Bft

Figuur 2 - Onderzoeksdata

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

15

Uw brief

Uw kenmerk

In het aanvullend onderzoek zijn nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis aangetroffen²¹.

Gierzwaluw

Het gierzwaluw onderzoek is uitgevoerd middels drie veldbezoeken in de periode 1 juni-15 juli 2017. Er zijn 2 nesten van de gierzwaluw in het projectgebied aangetroffen (zie figuur 3). Eén nest bevindt zich in een spleet tussen boeiboord en de gevel ter plaatste van Chopinstraat 32. Het andere nest in een gierzwaluwkast aan de Chopinstraat 22.

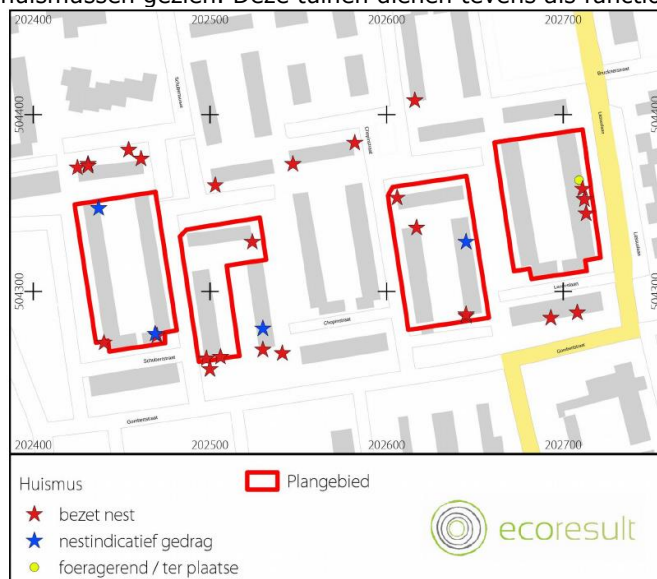
Figuur 3 – kaart met waargenomen gierzwaluwen en nesten

De nesten in het projectgebied maken onderdeel uit van een verspreid broedende kolonie gierzwaluwen van tenminste 50 dieren. Dit omdat buiten het projectgebied nog minimaal 23 nestplaatsen van de gierzwaluw zijn waargenomen.

²¹ De locatie (huisnummer en positie) van elk nest is weergegeven op pagina 21 van het Activiteitenplan.

Huismus

Het huismus onderzoek is uitgevoerd middels twee veldbezoeken in de periode 1 april-15 mei 2017 bij gunstige weersomstandigheden. In het projectgebied zijn 13 nesten van de huismus aangetroffen (zie figuur 4). Op diverse daken zijn wijkende dakpannen en spleten tussen dakpannen aanwezig. Ook tussen de muren en de dakranden is op diverse locaties ruimte aanwezig. Op één nest na bevinden alle nesten zich onder de dakpannen op voor- en achtergevel. Eén nest bevindt zich in een gierzwaluwnestkast. Daarnaast werden in de tuinen diverse huismussen gezien. Deze tuinen dienen tevens als functioneel leefgebied voor huismus.

Figuur 4 – kaart met waargenomen huismussen en nesten

De nesten in het projectgebied maken onderdeel uit van een verspreid broedende kolonie huismussen. Tijdens het onderzoek zijn rondom het projectgebied namelijk meerdere nesten van de huismus aangetroffen. Er wordt niet uitgesloten dat er meer huismusnesten aanwezig zijn in de omgeving van het projectgebied. De focus lag echter op het projectgebied, zodat niet alle nesten erbuiten in kaart zijn gebracht.

Vleermuizen

Het vleermuis onderzoek is uitgevoerd middels zes veldbezoeken in de periode 15 mei – 30 september 2017.

Gedurende de veldonderzoeken zijn in totaal 4 vleermuissoorten waargenomen: de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Alleen van de gewone dwergvleermuis zijn verblijfplaatsen (2) vastgesteld in het projectgebied. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van andere vleermuissoorten aanwezig in het projectgebied.

Gewone dwergvleermuis

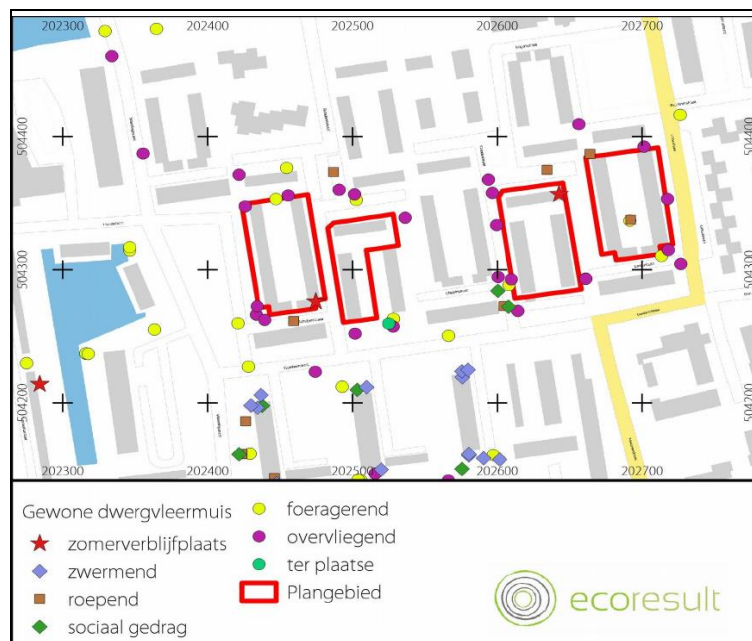
Er zijn twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld in het projectgebied. Een kaart met waarnemingen van de gewone dwergvleermuis is opgenomen in de figuur hierna. Eén zomerverblijfplaats is aangetroffen ter plaatse van de zijgevel van Schubertstraat 1. Via een spleet tussen de zijgevel en een gevelpan vlogen tenminste 1 tot max. 10 gewone dwergvleermuizen de gevel in. De verblijfplaats bevindt zich in de spouw of onder het dakvlak. De andere zomerverblijfplaats is aangetroffen ter plaatse van de zijgevel van

Chopinstraat 32. Via een spleet tussen de zijgevel en een gevelpan vlogen eenzelfde aantal gewone dwergvleermuizen de gevel in. De verblijfplaats bevindt zich in de spouw of onder het dakvlak.

U stelt dat de gewone dwergvleermuis hoogstwaarschijnlijk jaarrond gebruik maakt van de vastgestelde verblijfplaatsen. Op grond van waargenomen baltsende dieren en paarterritoria wordt gesteld dat de twee zomerverblijfplaatsen binnen het projectgebied ook worden gebruikt als paarverblijfplaats. Ook kunnen één tot enkele exemplaren (tot maximaal 10) de verblijfplaats mogelijk gebruiken als winterrustplaats.

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
17
Uw brief

Uw kenmerk

Figuur 5 – waarnemingen grote dwergvleermuis

In het onderzoek werden meerdere zwermende en invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen, buiten het plangebied. Aan de Gombertstraat 2-336 (Complex 213) liggen appartementsgebouwen. Hier is eerder een zomer- en massa winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Het projectgebied maakt geen essentieel deel uit van foerageergebied van de gewone dwergvleermuis. De waargenomen foeragerende gewone dwergvleermuizen betroffen kortstondig ter plaats foeragerende individuen. Ook essentiële vliegroutes zijn afwezig. De vleermuizen verspreiden zich diffuus door het projectgebied en de omgeving.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Gierzwaluw

Het onderzoek is tijdens de broedperiode van de gierzwaluw uitgevoerd. De meest geschikte onderzoeksperiode is 1 juni tot 15 juli. Drie veldbezoeken zijn in deze periode uitgevoerd. De kopgevels van de woningen vormen voor de gierzwaluw geschikte nestgelegenheden. Daarom is de geleverde inspanning voldoende om de aan-of afwezigheid van nesten van de gierzwaluw te kunnen bepalen.

Huismus

Het onderzoek is tijdens de broedperiode van de huismus uitgevoerd. Door tweemaal onderzoek uit te voeren in de periode april tot en met 15 mei is conform het kennisdocument van de huismus onderzoek uitgevoerd. De geleverde inspanning is voldoende om de aan-of afwezigheid van nesten of rustplaatsen van de huismus te kunnen bepalen.

Vleermuizen

Het onderzoek voldoet aan het onderzoeksprotocol voor de gewone dwergvleermuis. Het onderzoek naar zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen vond plaats in de optimale periode. Tijdens het onderzoek zijn ook rondvliegende vleermuizen voldoende in beeld gebracht.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Gierzwaluw

Er gaan 2 nesten van de gierzwaluw verloren door de werkzaamheden. U neemt de volgende maatregelen:

- Er zijn tijdelijke maatregelen genomen. In oktober 2018 zijn per te verwijderen nest tijdelijk 5 gierzwaluwnestkasten aan gebouwen ophangen ten zuiden van het plangebied. Gierzwaluwnestkasten zijn niet opgehangen aan gevels waar betreffende soorten al aanwezig zijn en wel buiten invloedsfeer van de werkzaamheden.
- De tijdelijke kasten worden minimaal 1 jaar nadat de werkzaamheden zijn opgeleverd verwijderd onder begeleiding van een ecooloog. De kasten worden buiten het broedseizoen verwijderd.
- Buiten de kwetsbare periode worden nesten ongeschikt gemaakt wanneer werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd. De kopgevels met de verblijfplaatsen gierzwaluw worden dan afgesloten met vogelschroot of vergelijkbaar materiaal vóór 1 april. Dan is gierzwaluw nog niet terug in Nederland.
- Er worden permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Tijdens de werkzaamheden worden per te verwijderen gierzwaluwnest tenminste 20 nieuwe permanente verblijfplaatsen gecreëerd. Op de voor- en/of achtergevel van de blokken worden minimaal 20 uitsparingen gemaakt onder de dakgoten, waardoor de ruimte onder/achter de betreffende dakgoten beschikbaar wordt voor de gierzwaluw.
- Werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met ruime ervaring met gierzwaluwen.

Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel in Nederland is gunstig. De populatie in Zwolle bestaat uit 600 tot 1000 paar gierzwaluwen in 128 kolonies (stand van zaken t/m 2015). In het plangebied zijn slechts twee nesten aanwezig, als onderdeel van een verspreid broedende kolonie. De nesten maken derhalve een zeer klein deel uit van de totale Zwolse populatie. De maatregelen (effectief bewezen) zijn er op gericht de populatie duurzaam te behouden. De kolonie zal hierom in het gebied blijven voortbestaan. Doordat rekening wordt gehouden met de kwetsbare periode van de gierzwaluw, en doordat zowel tijdelijke als permanente nestplaatsen aangebracht zullen worden komt de lokale gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw niet in het geding.

Huismus

Door de werkzaamheden gaan 13 nesten van huismussen verloren. U neemt de volgende mitigerende maatregelen:

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
18
Uw brief
Uw kenmerk

- Er zijn in oktober 2018 tijdelijke kasten voor de huismus opgehangen. Per te verwijderen nest zijn 2 huismussenkasten aan gebouwen ophangen binnen een afstand van 100 meter tot de huidige verblijfplaatsen. Locaties liggen direct ten zuiden van het plangebied. De kasten zijn geclusterd opgehangen in de directe omgeving van functioneel habitat.
- De tijdelijke kasten worden pas minimaal 1 jaar nadat de werkzaamheden zijn opgeleverd verwijderd onder begeleiding van een ecooloog. De kasten worden buiten het broedseizoen verwijderd.
- De woonblokken waarvan de daken buiten het broedseizoen voor huismus worden vervangen: ongeschikt maken vindt plaats door de dakpannen te verwijderen. Wanneer het overdag vriest, worden geen dakpannen verwijderd. Voor start van het broedseizoen, worden alle woonblokken waar de daken worden vervangen tijdens het broedseizoen, afgesloten te worden met vogelschroot of vergelijkbaar materiaal.
- Er worden permanente voorzieningen gecreëerd. Voor de huismus worden aan de tuinzijden van de woningen vogelschroten geplaatst tussen de derde en de vierde panlat. Hierdoor zijn de onderste rijen dakpannen beschikbaar voor de huismus. Op de dakplaten wordt hardboard gelegd ter bescherming en ruwe ondergrond voor de vogels.
- Werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met ruime ervaring met huismussen.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

19

Uw brief

Uw kenmerk

Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de huismus als broedvogel in Nederland is matig ongunstig. In Zwolle is de soort het meest aangetroffen tijdens de tuinvogeltellingen in 2018 en komt hiermee in de stad algemeen voor. In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast andere nesten van de huismus aangetroffen. De gunstige staat van instandhouding van huismus wordt gewaarborgd door aangrenzend aan het plangebied tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen te realiseren en natuurinclusief te renoveren. Bovendien wordt de kwaliteit van het plangebied bepaald door het voedselaanbod welke duidelijk aanwezig is in het plangebied. Er is een jaarrond voedselaanbod aanwezig. Door hiernaast rekening te houden met gewenningsperiodes en kwetsbare perioden is er geen sprake van een afbreuk van de gunstige staat van instandhouding op lokaal niveau.

Gewone dwergvleermuis

Er gaan twee zomer/paar verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen verloren. U geeft aan dat het jaarrond gebruikte verblijfplaatsen betreft van enkele dieren (tot maximaal 10). U neemt de volgende maatregelen:

- Binnen een afstand van 100 meter tot het plangebied zijn in oktober 2018 per te verwijderen verblijfplaats tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden. Er zijn vier nieuwe tijdelijke verblijfplaatsen gecreëerd in de vorm van houtbetonnen vleermuiskasten. Deze kasten worden op een hoogte van minimaal 5 meter, onder de dakrand geplaatst, hebben een vrije aanvliegroute en zijn vrij van verstoring. Bij de uitvoering wordt rekening gehouden met een gewenningsperiode van drie maanden voor zomerverblijfplaatsen en zes maanden voor paarverblijfplaatsen (waarbij de maanden november-maart niet worden meegeteld).
- De kopgevels met de verblijfplaatsen van vleermuizen worden afgesloten met vogelschroot of vergelijkbaar materiaal vóór 1 april. Dan kunnen eventueel aanwezige vleermuizen wel de verblijfplaatsen verlaten, maar niet meer terugkeren.
- Er worden permanente verblijfplaatsen aangeboden. Er worden acht nieuwe permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis gecreëerd. Vier per te verstoren verblijfplaats. Ten behoeve van gewone dwergvleermuis worden op 8 zijgevels in totaal 8 vleermuiskasten ingefreesd in de zijgevels (Schwegler 1FR of VivaraPro IB-VL-01 Inbouwsteen Vleermuis, zie 2 en 3). Twee kasten worden ingebouwd in oostgevels, 2 in

westgevels, 2 in noordgevels en 2 in zuidgevels. Alle kasten worden zo hoog mogelijk ingebouwd, maximaal 1 meter onder de nok. Voor deze kasten is gekozen omdat ze regelmatig gebruikt worden door gewone dwergvleermuis, en bekend is dat ze snel in gebruik kunnen worden genomen (al binnen 3 maanden).

- Tenminste 5 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de bebouwing waar de verblijfplaatsen zijn aangetroffen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Dit wordt uitgevoerd buiten de kritische periode.

Staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis komt talrijk voor in de gemeente Zwolle en omgeving. De soort kan vrijwel overal in Nederland worden aangetroffen. Er zijn voldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. Gebiedsdekkende gedetailleerde en recente gegevens over de verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van de hele regio zijn aanwezig. In de bebouwing rondom het plangebied is deze soort ook algemeen waargenomen. Gezien de grootschalige aanwezigheid van de soortgelijke bebouwing in meerdere omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt er vanuit gegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

20

Het aanvullende onderzoek toonde bovendien aan dat er ook buiten het plangebied zeer veel in gebruik zijnde verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aanwezig zijn. Deze feiten in combinatie met de mitigerende maatregelen zorgen ervoor dat de geplande ontwikkeling niet leidt tot een afbreuk van de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Uw brief

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Uw kenmerk

Gierzwaluw

U werkt deels buiten de kwetsbare perioden van de gierzwaluw en deels binnen de kwetsbare periode. De soort is aanwezig in Nederland in de periode van medio april tot september.

U heeft voldoende tijdelijke maatregelen getroffen voor de gierzwaluw. Gierzwaluwen waarvan het nest onbruikbaar is geworden tijdens april-september kunnen naar de reeds opgehangen nestkasten uitwijken.

De tijdelijke kasten dienen ten minste te blijven hangen totdat de vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke kasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de gierzwaluw plaatsvinden. Wij geven hierin een advies mee om de kasten – zover mogelijk – te laten hangen, zodat er extra nestgelegenheden voor de gierzwaluw is.

Gelijktijdig met de dakrenovatie zorgt u ervoor dat de er permanente voorzieningen voor de gierzwaluw worden gerealiseerd zodat er na de werkzaamheden voldoende geschikte verblijfplaatsen zijn. U doet dit door ruimten onder de daken te creëren, conform bijlage 3. U zorgt voor uitsparingen die toegang bieden tot in minimaal 20 nieuwe verblijfplaatsen. Deze ruimten worden gecreëerd op en nabij de locaties van de oorspronkelijke nesten. Door met een factor 10 te mitigeren biedt dit met zekerheid voldoende duurzame nestgelegenheden voor de verloren gegane 2 nestplaatsen. De nieuwe permanente verblijfplaatsen zijn voor terugkomst van de gierzwaluwen gerealiseerd. Wij hebben deze maatregelen vastgelegd in de voorschriften.

Huismus

U maakt de verblijfplaatsen ongeschikt buiten de kwetsbare perioden van de huismus. De broedperiode van de soort loopt van maart tot en met augustus. Daarnaast zijn perioden met vorst een kwetsbare periode.

U heeft voldoende tijdelijke maatregelen getroffen voor de huismus. Als tijdelijke maatregel worden per (tijdelijk) aangetaste verblijfplaats twee nestkasten opgehangen. De tijdelijke huismuskasten worden drie maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats opgehangen. Dit is overeenkomstig met het kennisdocument²¹.

De tijdelijke kasten dienen ten minste te blijven hangen totdat de vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismussenkasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de huismus plaatsvinden. Wij geven hierin een advies mee om de kasten – zover mogelijk -te laten hangen, zodat er extra nestgelegenheden voor de huismus is.

Gelijktijdig met de dakrenovatie zorgt u ervoor dat de er permanente voorzieningen voor de huismus worden gerealiseerd zodat er na de werkzaamheden geschikte verblijfplaatsen zijn. U doet dit door vogelschroot te plaatsen en ruimte onder de daken te creëren, conform bijlage 3. Als de daken in het gehele plangebied over de gehele daklengte aan de tuinkant toegankelijk worden gemaakt, biedt dit met zekerheid voldoende ruimte voor de verloren gegane 13 nestplaatsen.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

21

Uw brief

Uw kenmerk

Gewone dwergvleermuis

U maakt de verblijfplaatsen buiten de kwetsbare perioden ontoegankelijk voor gewone dwergvleermuizen. De verblijfplaatsen worden hoogstwaarschijnlijk jaarrond gebruikt.

Als tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaats zijn twee tijdelijke vleermuiskasten per verblijfplaats (4 in totaal) opgehangen. De voorgestelde maatregelen zijn voldoende en komen overeen met de vereisten uit het kennisdocument van de soort. De betrokken exemplaren van de gewone dwergvleermuis kunnen gedurende de werkzaamheden tijdelijk uitwijken naar de vleermuiskasten, en deze gebruiken als zomer- of paarverblijfplaats, of tijdens milde winterperioden. De vleermuiskasten zijn niet geschikt als winterverblijfplaats tijdens vorstperioden. Er zijn echter alternatieve winterverblijfplaats binnen het netwerk aan verblijfplaatsen aanwezig waar de betrokken vleermuizen gebruik van kunnen maken.

U hebt niet aangegeven of de tijdelijke kasten ook worden verwijderd. Deze tijdelijke kasten dienen ten minste te blijven hangen tot zes maanden nadat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis plaatsvinden, mits uit een voorafgaande controle blijkt dat de kasten niet op dat moment in gebruik zijn. Wij geven hierin een advies mee om de kasten – zover mogelijk -te laten hangen, zodat er extra verblijfplaatsen voor de vleermuizen zijn.

De voorgestelde wijze van ongeschikt maken is in principe voldoende. Bij het werken met vogelschroot of exclusion flaps voor het afsluiten van verblijfplaatsen is het essentieel dat alle mogelijke toegangswegen worden afgesloten. Bij het ongeschikt maken moet ook rekening worden gehouden met verblijfplaatsen die zich aan de bovenzijde van de spouw bevinden, waar het isolatiemateriaal is ingeklonken. Ook mogelijke verblijfplaatsen rondom schoorstenen en loodslabben dienen ongeschikt gemaakt te worden.

In aanvulling moet u een extra controle uitvoeren voordat de onderhoudswerkzaamheden worden gestart. Deze controle moet u uitvoeren met behulp van een batdetector. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. Vervolgens kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden.

Voor de gewone dwergvleermuis worden 8 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Dit doet u door het infrezen van inbouwkasten in de gevels ter hoogte van de dakrand. Er worden op 8 zijgevels in totaal 8 vleermuiskasten ingefreesd in de zijgevels (Schwegler 1FR of VivaraPro IB-VL-01 Inbouwsteen Vleermuis). Twee kasten worden ingebouwd in oostgevels, 2 in westgevels, 2 in noordgevels en 2 in zuidgevels.

Een vervangende permanente verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierdoor kan een vervangende verblijfplaats zowel wat betreft zijn eigenschappen als zijn locatie, minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door in het gebied van het bestaande netwerk aan verblijfplaatsen meerdere nieuwe verblijfplaatsen aan te bieden. De aanvraag is in lijn met dit uitgangspunt door per verloren gegane verblijfplaats 4 alternatieven aan te brengen.

Volgens het kennisdocument gewone dwergvleermuis is een inbouwkast geschikt als vervanging voor zomer of paarverblijf. Een zomer of paarverblijf wordt (door één of enkele individuen) ook vaak als winterverblijf gebruikt. Hiervoor is een eenvoudige inbouwkast in beperkte mate geschikt. Het verdient dan ook een sterke aanbeveling niet alle verblijven alleen op deze wijze te vervangen, maar ook gebruikt te maken van geschakelde kasten of geïsoleerde kasten, en additioneel door de wijze van renovatie in het werk mogelijkheden te realiseren door de ruimte onder het dak bereikbaar te houden (bijv. door openingen onder de nokpan aan te houden zodat vleermuizen toegang hebben tot het dak), de loze ruimte onder dakoverstek of goot toegankelijk te maken of ruimte te creëren achter boeiborden en betimmering. Voor inspiratie zie <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>.

Wij hebben deze maatregelen vastgelegd in de voorschriften.

Conclusie toetsing

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis verloren gaan. Hiervoor is ontheffing nodig. Door de genomen maatregelen in planning, en door het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen blijft voor de betrokken soorten de functionaliteit gewaarborgd.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

De aanvrager geeft aan dat het project locatie specifiek is. Het betreft isolatiewerkzaamheden aan verouderde sociale huurwoningen. Alternatieve locaties zijn om deze reden niet aan de orde.

Een alternatieve inrichting en methode is niet mogelijk. De dakpannen zijn zodanig verouderd dat ze niet behouden kunnen blijven en vervangen moeten worden. Isolatie (van daken en muren) is noodzakelijk om energiereductie te kunnen realiseren.

In het definitieve ontwerp wordt rekening gehouden met de realisatie van permanente voorzieningen voor huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Ook is de planning afgestemd op gevoelige perioden van de drie soorten. De isolatiewerkzaamheden vindt plaats nadat tijdelijke en permanente mitigerende maatregelen zijn getroffen en/of buiten de kritische periode van de soorten.

Datum
04.02.2019
Kenmerk
2018/0522606
Pagina
22
Uw brief

Uw kenmerk

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

Het project is locatiespecifiek. De daken van de woningen hebben onderhoud nodig en isolatie is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan duurzaamheidseisen. Voor de uitvoering van de isolatie zijn geen reële alternatieven. Voor de uitvoering van de werkzaamheden en de planning wordt rekening gehouden met beschermde soorten. Omdat de werkzaamheden niet op een andere locatie of andere wijze uitgevoerd kunnen worden is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' ten behoeve van de gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis en in het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' ten behoeve van de gewone dwergvleermuis.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

23

Uw brief

Uw kenmerk

Volgens de aanvrager zijn de woningen sterk verouderd en moeten daarom worden verduurzaamd. De oude betonnen dakpannen en nokpannen van de woningen zijn sterk verouderd en vertonen plaatselijk scheurvorming en afschilfering. Ook is er sprake van lekkage (naar binnen) in de woningen. Hierdoor moeten zowel de dakpannen als de goten en alle aansluitingen bij dakramen, dakkapellen en schoorstenen en alle goten worden vernieuwd.

Tegelijkertijd worden de huizen verduurzaamd. Dit gebeurt o.a. door het isoleren van de daken van binnenuit en het vervangen van oud enkel glas door HR ++ glas. De energielabels van de woningen worden verbeterd naar minimaal een energie-index van 1,40 of beter (Label B). Op de zuidelijk georiënteerde dakpannen worden zonnepanelen aangebracht. Hiermee wordt een aanzienlijke energiebesparing gerealiseerd. Tevens zal door deze maatregelen de CO2-uitstoot gereduceerd worden.

Door de maatregelen zullen ook de stookkosten verlaagd worden. Een beter geïsoleerde woning heeft minder warmteverlies en is goedkoper warm te houden. In de sociale huursector is vaak sprake van huishoudens met relatief lage inkomsten en hoge stookkosten wegens laag energie efficiënte woningen. Een beter geïsoleerde woning heeft dus voor huishoudens met een laag inkomen een extra voordeel.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat de wettelijk belangen, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende zijn aangetoond. Renovatie en isolatie van woningbouw biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Daarnaast is (voor gewone dwergvleermuis) het belang 'de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende aangetoond, omdat duurzame woningen bijdragen aan energiebesparing.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel in Nederland is gunstig. In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere nesten waargenomen. De nestplaatsen in het projectgebied zijn dan ook onderdeel van een grotere populatie. De gunstige staat van de gierzwaluw wordt gewaarborgd door het bieden van tijdelijke alternatieven tijdens de

werkzaamheden. Daarnaast neemt u permanente maatregelen die zorgen voor een duurzame, permanente situatie na de werkzaamheden. Door hiernaast rekening te houden met gewenningsperiodes en kwetsbare perioden is er geen sprake van een afbreuk van de gunstige staat van instandhouding op lokaal niveau.

De gunstige staat van instandhouding van huismus wordt gewaarborgd door aangrenzend aan het plangebied tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen te realiseren en natuurinclusief te renoveren. Bovendien wordt de kwaliteit van het plangebied bepaald door het voedselaanbod dat duidelijk aanwezig is in het plangebied. Er is, en blijft, een jaarrond voedselaanbod aanwezig. Door hiernaast rekening te houden met gewenningsperiodes en kwetsbare perioden is er geen sprake van een afbreuk van de gunstige staat van instandhouding op lokaal niveau.

De gewone dwergvleermuis is een algemene soort, en komt verspreid voor in de omliggende wijk. Het aanvullend onderzoek toonde bovendien aan dat buiten het plangebied zeer veel in gebruik zijde verblijfplaatsen van vleermuizen bestaan. Deze feiten, in combinatie met de mitigerende maatregelen zorgen ervoor dat de geplande ontwikkeling niet leidt tot een afbreuk op gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

24

Uw brief

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²² houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Uw kenmerk

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²³. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Wij adviseren om de tijdelijke kasten zoveel mogelijk te laten hangen. Ook is het een sterke aanbeveling gebruikt te maken van geschakelde vleermuiskasten of geïsoleerde vleermuiskasten, en additioneel door de wijze van renovatie in het werk mogelijkheden te realiseren door de ruimte onder het dak bereikbaar te houden (bijv. door openingen onder de nokpan aan te houden zodat vleermuizen toegang hebben tot het dak), de loze ruimte onder dakoverstek of goot toegankelijk te maken of ruimte te creëren achter boeiborden en betimmering. Voor inspiratie zie <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>.

²² Wnb, artikel 1.10, derde lid.

²³ Art. 1.11, eerste en tweede lid

B2 Adviezen

B2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van Zwolle zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben deze op 4 december 2018 toegezonden²⁴.

De gemeente geeft het volgende aan:

"Kennisgenomen van de diverse door Ecoresult in het kader van de Wnb uitgevoerde onderzoeken (natuurtoets en aanvullend onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen). Deze onderzoeken zijn (voor zover te achterhalen uit rapportage) uitgevoerd conform geldende richtlijnen (vleermuisprotocol en kennisdocumenten BIJ12). De resultaten van deze aanvullende onderzoeken komen overeen met wat de verwachtingen zijn ten aanzien van dergelijke woningen en de bouwkundige staat waarin deze verkeren. In het activiteitenplan worden de resultaten van het uitgevoerde onderzoek goed verwoord en wordt op een juiste manier aangegeven hoe men negatieve effecten op de aangetroffen soorten (huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis) wil voorkomen.

De te nemen mitigerende maatregelen zijn voldoende. Wel dienen de tijdelijke voorzieningen tijdig te worden aangebracht om de soorten een voldoende lange gewenningsperiode te bieden. In het Activiteitenplan wordt gesproken van het onder ecologische begeleiding verwijderen van deze tijdelijke voorzieningen 1 jaar nadat de werkzaamheden zijn opgeleverd. Indien niet noodzakelijk wordt geadviseerd deze voorzieningen te laten hangen."

We zijn het eens met het advies over het laten hangen van de tijdelijke voorzieningen indien dat mogelijk is. Wij hebben dit advies opgenomen door hierop te wijzen in de toetsing van de effectbeoordeling. Overige adviezen hebben we meegenomen in onze afweging.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor renovatie van complex 116 in Zwolle te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

Datum

04.02.2019

Kenmerk

2018/0522606

Pagina

25

Uw brief

Uw kenmerk

²⁴ EDO-kenmerk 2018/0529645

BIJLAGE 3 – Mitigerende maatregelen voor de gierzwaluw en huismus

Datum
04.02.2019

Kenmerk
2018/0522606

Pagina
26

Uw brief

Uw kenmerk

